

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

Sayı : Z-43452547-120.07.03-1442827

11.06.2024

Konu : Soru Önergesi

Sayın Ömer Faruk GERGERLİOĞLU
Kocaeli Milletvekili

İlgi : 20.05.2024 tarihli ve 7/12514 esas numaralı yazılı soru önergeniz.

Dilekçe Komisyonuna yapılan başvurulara ilişkin ilgi önergenizde yer alan sorularınız ekte cevaplandırılmıştır.
Bilgilerinizi rica ederim.

Bekir BOZDAĞ
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanvekili

Ek:

1- Soru Cevabı (5 sayfa)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI

EK-1

CEVAPLAR:

Dilekçe Komisyonu; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 74'üncü maddesi, 3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 115 ila 120'nci maddeleri uyarınca faaliyetlerini yürütmektedir. Anılan hükümler çerçevesinde, Dilekçe Komisyonu vatandaşların ve karşılıklılık esası gözetilmek kaydıyla Türkiye'de ikamet eden yabancıların kendileriyle veya kamu ile ilgili dilek ve şikâyetleri içeren dilekçelerini inceleyerek karara bağlamaktadır.

Dilekçe Komisyonu, İçtüzük'ün 116'ncı maddesinde belirtilen hükümler doğrultusunda Komisyona gelen dilekçeleri öncelikle Komisyonun Başkan, Başkanvekili, Sözcü ve Kâtibinden oluşan Başkanlık Divanı marifetiyle incelemektedir. Başkanlık Divanı, bahse konu dilekçelerden; belli bir konuyu ihtiva etmeyen, yeni bir kanunu veya bir kanun değişikliğini gerektiren, yargı mercilerinin görevine giren konularla ilgili olan veya haklarında bu merciler tarafından verilmiş bir karar bulunan, yetkili idarî makamlarca verilen kesin cevap suretini ihtiva etmeyen, kanunun dilekçede bulunmasını zorunlu gördüğü şartlardan herhangi birini taşımayanların görüşülemeyeceğini karara bağlamaktadır.

Komisyon Başkanlık Divanının İçtüzük'ün 116'ncı maddesi dışında gördüğü dilekçeler ile görüşülemeyeceğine karar verdiklerinden süresi içinde itiraza uğrayanlar Komisyon Genel Kurulunda görüşülmektedir. Komisyon Genel Kurulunda İçtüzük'ün 117 ila 120'nci maddelerinde belirtilen hükümler kapsamında alınan ve kesinleşen kararlar gereği için Cumhurbaşkanı yardımcıları ile bakanlara gönderilmekte ve kararlar hakkında yaptıkları işlemi Komisyon Başkanlığına bildirmeleri istenmektedir. Komisyon Genel Kurulu, bunlardan gerekli gördüklerinin Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülmesini isteyebilmektedir.

Dilekçe Komisyonuna yapılan başvurular hakkında gerek Komisyon Başkanlık Divanı gerekse Komisyon Genel Kurulu tarafından alınan kararların birer sureti kesinleşmesini müteakip başvuru sahiplerine gönderilmektedir.

Cevap 1.- Yasama dönemleri itibarıyla Dilekçe Komisyonuna gelen toplam başvuru sayısı ile milletvekillerinden gelen dilekçe sayısı aşağıdaki şekildedir.

Yasama Dönemi	Toplam Başvuru Sayısı	Milletvekillerinden Gelen Başvuru Sayısı
24. Yasama Dönemi	35.290	23
25. Yasama Dönemi	963	-
26. Yasama Dönemi	16.030	42
27. Yasama Dönemi	28.219	474
28. Yasama Dönemi(*)	8.984	13

(*) 28. Yasama Döneminde yapılan başvurulara ilişkin veriler 15/05/2023-26/05/2024 tarihleri arasında kapsamaktadır.

Cevap 2.- Dilekçe Komisyonuna yapılan başvurular üzerinde konular itibarıyla değerlendirme yapılmakta olup yasama dönemleri itibarıyla en fazla başvuru gelen ilk üç konu başlığı aşağıdaki şekildedir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI

Yasama Dönemi	Konular
24. Yasama Dönemi	1. Kültür ve Eğitim 2. Personel İşlemleri 3. Kişisel Talepler
25. Yasama Dönemi	1. Kişisel Talepler 2. Personel İşlemleri 3. Kültür ve Eğitim
26. Yasama Dönemi	1. Kişisel Talepler 2. Millî Savunma 3. Adalet ve Güvenlik
27. Yasama Dönemi	1. Adalet ve Güvenlik 2. Öteki İstek ve Dilekler (Şikâyetler) 3. Personel İşlemleri
28. Yasama Dönemi(*)	1. Çalışma ve Sosyal Güvenlik 2. Çevre Yönetimi 3. Adalet Hizmetleri

(*) 28. Yasama Dönemi başvuru konularına ilişkin veriler 15/05/2023-26/05/2024 tarihleri arasında kapsamaktadır.

Cevap 3.- İçtüzük'ün 116'ncı maddesinde belirtilen hükümler doğrultusunda Dilekçe Komisyonuna gelen dilekçelerden Komisyon Genel Kurulunda görüşülemeyecek olanların tespiti, Komisyon Başkanlık Divanınca yapılmakta ve karara bağlanmaktadır. Dilekçeler incelenirken; başvuruya konu talep açısından aynı mahiyette olanlar birbirleriyle ilgili görüldüğü için birleştirilerek işleme alınmaktadır. Bu kapsamda yasama dönemleri itibarıyla alınan Başkanlık Divanı Kararı sayısı ile hakkında karar verilen dilekçe sayısı aşağıdaki şekildedir.

Yasama Dönemi	Başkanlık Divanı Karar Sayısı	Hakkında Karar Verilen Dilekçe Sayısı
24. Yasama Dönemi	19.478	29.081
25. Yasama Dönemi	Başkanlık Divanı teşekkül etmemiştir.	
26. Yasama Dönemi	8.954	15.172
27. Yasama Dönemi	14.107	32.521
28. Yasama Dönemi(*)	4.447	8.102

(*) 28. Yasama Dönemi karar sayılarına ilişkin veriler 15/05/2023-26/05/2024 tarihleri arasında kapsamaktadır.

Cevap 4.- 3071 sayılı Kanunun 8'inci maddesi gereğince Dilekçe Komisyonu, görevleri ile ilgili olarak, kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile özel kuruluşlardan her türlü bilgi ve belgeyi almak, ilgilileri çağırıp bilgi almak, idari denetimin yapılmasını istemek, bilirkişi görevlendirmek ve yerinde inceleme yapmak yetkisine sahiptir. Bu kapsamda yapılan Başkanlık Divanı toplantısı ve alınan karar sayısı, Genel Kurul toplantısı ve alınan karar sayısı, kurulan alt komisyon ve alt komisyon toplantı sayısı, yerinde inceleme ve mükerrer olduğu için hıfz olunan dilekçe sayısı yasama dönemleri itibarıyla aşağıdaki şekildedir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI

Yasama Dönemi / Komisyon Faaliyeti	24. Yasama Dönemi	25. Yasama Dönemi	26. Yasama Dönemi	27. Yasama Dönemi	28. Yasama Dönemi(*)
Başkanlık Divanı Toplantısı	74	-	53	88	20
Başkanlık Divanı Kararı	19.478	-	8.957	14.107	4.447
Genel Kurul Toplantısı	9	-	6	6	2
Genel Kurul Kararı	24	-	23	18	-
Kurulan Alt Komisyon	8	-	7	4	-
Alt Komisyon Toplantısı	40	-	29	31	-
Yerinde İnceleme	6	-	10	24	-
Hıfz Olunan	459	-	340	1.939	67

(*) 28. Yasama Dönemi verileri 15/05/2023-26/05/2024 tarihleri arasında kapsamaktadır.

Cevap 5.- Dilekçe Komisyonuna yapılan başvurular hakkında Başkanlık Divanı ya da Genel Kurul tarafından alınacak kararların tabi olduğu mevzuat dikkate alındığında; hak ihlali iddiası yönünden değerlendirme yapılmamaktadır. Bu itibarla, TBMM internet sayfası üzerinden yayımlanan Dilekçe Komisyonu Genel Kurul Kararları ile TBMM intranet sayfası üzerinden yayımlanan Başkanlık Divanı Kararlarının incelenebileceği değerlendirilmektedir.

Cevap 6.- 24, 25, 26, 27 ve 28. Yasama Dönemlerinde Dilekçe Komisyonu tarafından herhangi bir suç duyurusunda bulunulmamıştır.

Cevap 7.- 24, 25, 26, 27 ve 28. Yasama Dönemlerinde yapılan toplam 40 yerinde inceleme sırasında, hak ihlalinin tespitine yönelik bir çalışma yapılmamıştır.

Cevap 8.- Dilekçe Komisyonuna yapılan başvurular hakkında Başkanlık Divanı ya da Genel Kurul tarafından alınacak kararların tabi olduğu mevzuat dikkate alındığında; hak ihlali iddiası yönünden dilekçeler üzerinde inceleme ve değerlendirme yapılmamaktadır. Bu nedenle Dilekçe Komisyonu faaliyetleri hakkında, hak ihlallerinin önlenmesi ve ihlallere müdahale yönünden bir etkinlik değerlendirmesi yapılmamıştır.

Cevap 9.- 3071 sayılı Kanun'un 8'inci maddesinin ikinci fıkrası gereğince Dilekçe Komisyonu, görevleri ile ilgili olarak, kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile özel kuruluşlardan her türlü bilgi ve belgeyi almak, ilgilileri çağırıp bilgi almak, idari denetimin yapılmasını istemek, bilirkişi görevlendirmek ve yerinde inceleme yapmak yetkisine sahiptir. Talep ve şikâyetleri titizlikle değerlendirme prensibiyle hareket eden Komisyon, kendisine yapılan başvuruları ivedilikle incelemekte ve birçok dilekçe hakkında idareden bilgi ve belge alma veya idareye denetim yaptırma yetkisini kullanmaktadır. Bazı durumlarda idareden gelen cevaba göre başvuruca sonrakı aşamada başvurabileceği yollar hakkında bilgilendirme yapılmaktadır. Mevzuat düzenlemesi yapılmasında toplumsal yarar görülen dilekçeler ise ilgili bakanlık veya kurumlarla paylaşılmaktadır.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI

3071 sayılı Kanun'un 8'inci maddesinin birinci fıkrası gereğince Türkiye Büyük Millet Meclisine gönderilen dilekçelerin, Dilekçe Komisyonunda incelenmesi ve karara bağlanması altmış gün içinde sonuçlandırılır. İlgili kamu kurum veya kuruluşları Türkiye Büyük Millet Meclisi Dilekçe Komisyonunca gönderilen dilekçeleri otuz gün içinde cevaplandırmakla yükümlüdür. Komisyonca kamu kurumlarına gönderilen dilekçelerin otuz gün içerisinde cevaplanmaması hâlinde ilgili kamu kurumlarına tekit yazısı gönderilmektedir. Başvurular hakkında kamu kurumlarından istenen bilgi ve belge taleplerinin toplanması veya idari denetimlerin uzun sürmesi, yine Komisyonca alt komisyon kurulması veya yerinde inceleme yapılması gibi durumlarda başvuruların karara bağlanması için ilgili süreçlerin tamamlanması beklenmektedir.

Cevap 10.- Hâlihazırda 28. Yasama Döneminde gelen dilekçelerin başvuru yöntemlerine göre dağılımı aşağıdaki şekildedir.

Başvuru Yöntemi	Sayı	Oran
Diğer Kurumlar	1	%0,01
e-Dilekçe	7859	%87,48
e-Posta	1	%0,01
Elden	34	%0,38
Faks	10	%0,11
KEP	537	%5,98
Kurum İçi	8	%0,09
Milletvekili	13	%0,14
Posta	521	%5,80
TOPLAM (*)	8984	%100

(*) 28. Yasama Dönemindeki başvuru yöntemlerine ilişkin veriler 15/05/2023-26/05/2024 tarihleri arasında kapsamaktadır.

e-Dilekçe Sistemi sayesinde başvuru sahipleri; hızlı ve ücretsiz olarak başvuru yapabilmekte, katılıma açıksa diğer başvuru sahiplerinin dilekçelerine destek verebilmekte ve dilekçelerinin sürecini takip edebilmektedir.

e-Dilekçe Sisteminin kullanıma sunulmasıyla birlikte toplam dilekçe sayısında ciddi artış gözlemlenmiştir. 2012 yılında devreye alınan e-Dilekçe Sistemi, elektronik ortamda başvuruların alınmasına ve sonrasında gerekli işlemlerin yine elektronik ortamda yürütülmesine hizmet etmektedir.

e-Devlet Kapısı ya da cep telefonu aracılığıyla kimlik bilgilerinin doğrulanması yoluyla elektronik ortamda başvurunun yapılabilmesi, 2022 yılında yapılan güncelleme ile mümkün hâle gelmiştir. 26/05/2024 tarihi itibarıyla e-Dilekçe sistemine kayıtlı başvuru sayısı 383.882'dir. Kullanıcı dostu yeni e-Dilekçe sistemi sayesinde bu sayı her geçen gün artmaktadır.

Cevap 11.- Komisyon çalışmalarına yönelik vatandaş memnuniyetini ölçecek bir uygulama henüz bulunmamaktadır; ancak teknolojik altyapı ve e-Dilekçe sisteminin geliştirilmesi yönünde çalışmalar devam etmektedir.

Vatandaşların, kamuoyu oluşmuş konularda toplu dilekçeler yazarak veya hâlihazırda gönderilmiş dilekçelere sistem üzerinden imza yoluyla katılarak Dilekçe Komisyonuna

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI

başvurabilme imkânına sahip olmaları ve başvuruların incelenme sürecindeki memnuniyetleri doğrultusunda diğer vatandaşlara dilek ve şikâyetleri hakkında Dilekçe Komisyonuna başvuru yolunu önermeleri gibi durumlar Komisyona başvuran vatandaş sayısında artış olmasını sağlamıştır.

İçtüzük'ün "*Dilekçelerin Başkanlık Divanınca incelenmesi*" başlıklı 116'ncı maddesinde; "*Dilekçe Komisyonunun; Başkan, Başkanvekili, Sözcü ve Kâtibinden oluşan Başkanlık Divanı, komisyona gelen dilekçeleri inceleyerek;*

1. *Belli bir konuyu ihtiva etmeyen,*
2. *Yeni bir kanunu veya bir kanun değişikliğini gerektiren,*
3. *Yargı mercilerinin görevine giren konularla ilgili olan veya haklarında bu merciler tarafından verilmiş bir karar bulunan,*
4. *Yetkili idarî makamlarca verilen kesin cevap suretini ihtiva etmeyen,*
5. *Kanunun dilekçede bulunmasını zorunlu gördüğü şartlardan herhangi birini taşımayan, Dilekçelerin görüşülemeyeceğini karara bağlar.*

Komisyon Başkanlık Divanı, bu kararlarını bastırır ve Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerine dağıtır. Dağıtım tarihinden itibaren onbeş gün içinde itiraz olunmayan Başkanlık Divanı kararları kesinleşir ve durum dilekçe sahiplerine yazılı olarak bildirilir.

Komisyon Başkanlık Divanı; görüşülemeyeceğini karara bağladığı dilekçelerden, kanun olarak düzenlenmelerinde toplumsal yarar gördüklerinin birer örneğini Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına ve bilgi için Cumhurbaşkanlığına gönderir."

hükmü düzenlenmiştir.

Bu madde gereğince, Dilekçe Komisyonu Başkanlık Divanınca alınan kararlara yalnızca milletvekilleri tarafından itiraz edilebileceği değerlendirildiğinden, anılan kararlara karşı vatandaşlar tarafından komisyona yöneltilen itiraz niteliğindeki geri bildirimleri içeren dilekçeler hakkında, işbu itirazların Dilekçe Komisyonunca incelenemeyeceğine yönelik karar verilmektedir.

Cevap 12.- Dilekçe Komisyonu, çalışmaları kapsamında uluslararası benzer kurumlara yerinde inceleme ziyaretlerinde bulunabilmektedir. 27. Yasama Döneminde, Dilekçe Komisyonu Genel Kurulunun 2 Haziran 2022 tarihinde gerçekleştirdiği toplantıda yurtdışında yerinde inceleme yapılmasına ve gerekli hazırlık çalışmalarının Komisyon Başkanlığınca yürütülmesine karar verilmiştir. Bu kapsamda 4-7 Temmuz 2022 tarihlerinde Almanya'da yapılan yerinde inceleme ziyaretleri kapsamında Federal Parlamento, 25-27 Ekim 2022 tarihlerinde Avrupa Parlamentosu ile Belçika Parlamentosu, 29-30 Kasım 2022 tarihlerinde Hırvatistan Parlamentosu, 1-2 Aralık 2022 tarihlerinde Çek Cumhuriyeti Parlamentosu, 30-31 Ocak 2023 tarihlerinde İrlanda Parlamentosu ve 1-2 Şubat 2023 tarihlerinde Birleşik Krallık Parlamentosu ziyaret edilmiştir. Söz konusu ziyaretler Dilekçe Komisyonunun 15/03/2023 tarihli ve 17 sayılı Genel Kurul Kararı'na konu olmuştur. Hâlihazırda 28. Yasama Döneminde uluslararası benzer kurumlara yerinde inceleme ziyaretlerinde bulunulmamıştır.